

JOUTOALUEIDEN METSITYSTUEN JATKON VALMISTELU

Katsaus uuden tukijärjestelmän valmisteluun

16.5.2023

Maa- ja metsätalousministeriö

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

TAPIO

JOUTOALUEIDEN METSITYSTUELLE VALMISTELLAAN JATKOA

Metsillä on tärkeä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä. Maankäyttösektorin toimenpidekokonaisuuden tavoitteena on lisätä hiilinieluja ja –varastoja ja vähentää maankäyttösektorin päästöjä.

Hiilinielujen vahvistamiseen ja maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen on Suomessa useita keinoja, joista yksi on metsäpinta-alan lisääminen.

Joutoalueiden metsityksen edistämiseksi astui voimaan vuonna 2021 uusi tukijärjestelmä. Tavoitteena on edistää joutoalueiden, kuten maatalouskäytön ulkopuolelle jääneiden peltolohkojen ja käytöstä poistuneiden turvetuotantoalueiden metsittämistä Suomessa.

Voimassaolevan metsitystuen haku avautui Metsäkeskuksessa maaliskuussa 2021. Tukijärjestelmä tulee uudistaa EU:n valtiontukisuuntaviivojen uudistuttua. Parhaillaan valmistellaan tukijärjestelmälle jatkoa, ja sen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2024 alusta. Valmisteluaikataulu on kuvattu sivulla 4.

Lisätietoa nykyisestä tuesta löytyy Metsäkeskuksen verkkosivuilta:
<https://www.metsakeskus.fi/tuki-joutoalueiden-metsitykseen> ja tuen hakemista
koskevat ohjeet: <https://www.metsakeskus.fi/hae-metsitystukea>

METSITTÄMINEN ON YKSI MAANKÄYTTÖSEKTORIN ILMASTOTOIMENPITEISTÄ

Voimassa oleva metsitystukijärjestelmä valmisteltiin osana maankäyttösektorin ilmastotoimenpidekokonaisuutta. Myös tukijärjestelmän jatkon valmistelu on linjattu [Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman \(MISU\)](#) (24.8.2022) toimenpiteeksi. Vuosina 2023-2024 arvioidaan myös tarvetta tukea nykyistä laajemmin heikkotuottoisten, metsitykseen soveltuvien peltojen metsittämistä. Tavoitteena on samanaikaisesti myös vähentää metsäkatoa eli metsän pysyvää raivaamista muuhun käyttöön.

Toimenpide	Pinta-ala	Ilmastovaikutus vuonna 2030	Ilmastovaikutus vuonna 2035
Ehkäistään metsän muuttumista pelloiksi	noin 1 700–1 900 ha vuosittain		0,5 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.
Joutoalueiden määräaikainen metsitystuki	3 000 ha vuosittain, joista 40 prosenttia kohdistuu turvetuotantoalueille	0,09 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv	0,11 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.
Heikkotuottoisten metsitykseen soveltuvien peltojen metsitys	9 000 ha vuosina 2024–2028	0,09 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.	0,10 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.
Turvemaan nurmiviljely korotetulla pohjaveden pinnalla -30 cm	2030: 20 000 ha 2035: 32 500 ha	0,132 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.	0,215 miljoonaa tonnia CO ₂ -ekv.

Kuvassa on esimerkkejä maankäyttösektorin toimenpiteiden ilmastovaikutuksista (miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttonnia, CO₂-ekv. vuosina 2030 ja 2035 oletetuilla pinta-aloilla.

Kuvaan on poimittu vain muutama toimenpide. Kaikkien MISU-suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tarkemmat kuvaukset ja arvioidut ilmastovaikutukset löytyvät [suunnitelmasta](#). Ilmasto-vaikutukset löytyvät Taulukosta 3, s. 92-93.

Esimerkkejä arvioiduista ilmastovaikutuksista. Lähde: Luonnonvarakeskus, Julkaistu: [Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma](#) (MMM, 2022), s. 92-93

TAVOITTEENA ON UUSI TUKIJÄRJESTELMÄ VOIMAAN VUODEN 2024 ALUSTA

Valmistelun alustava aikataulu – Muutokset ovat mahdollisia:

- Muutosesitysten valmistelu keväällä 2023.
 - Sidosryhmien kuulemistilaisuudessa/työpajassa 5.5.2023 pidetyt mmm:n, Metsäkeskuksen ja ELY-keskuksen esitykset ja maanomistajille toteutetun kyselyn tulokset löytyvät [mmm:n verkkosivulta](#)
- Tavoitteena, että lakiluonnos eli Hallituksen esitys lausuntokierrokselle kesäkuun alusta heinäkuun loppuun 2023.
 - Lausuntopyynnöt löytyvät [Lausuntopalvelu.fi](#)
- Eduskunnan käsittelyyn syyskuussa 2023.
- Tavoitteena voimaan vuoden 2024 alusta.
- Tukea haettaisiin Metsäkeskuksesta, kuten voimassa olevaa tukea.

TOTEUMATIETOA VUOSILTA 2021-2023

Voimassaolevan tukijärjestelmän aikana on tehty yhteensä 1335 kpl hyväksyttyjä tukipäätöksiä ja ne kohdistuvat 4 806 hehtaarin pinta-alalle. Tilasto kattaa hyväksytyt hakemukset 23.3.2023 asti.

Jos tarkastellaan hyväksyttyjen hakemusten maapohjia, on hakemuksista kohdistunut kivennäismaalle 1 471 hehtaaria ja turvemaille yhteensä 3336 hehtaaria.

Suurin osuus turvemaapohjaisista metsitetyistä alueista, yhteensä 2 762 hehtaaria, on ollut turvetuotannosta poistuneita alueita.

Maakunta	Hakemukset		Kivennäismaat			Turvemaat			
			Entinen viljelys-maa	Muu kiven-näismaa	Yht.	Entinen viljelys-maa	Entinen turvetuo-tanto-alue	Muu turve-maa	Yht.
	kpl	ha	ha						
Etelä-Karjala	55	103	59	16	75	12	11	5	28
Etelä-Pohjanmaa	136	874	26	20	46	22	798	8	827
Etelä-Savo	99	272	66	52	118	33	113	9	155
Kainuu	85	185	76	22	98	41	43	3	87
Kanta-Häme	21	46	21	4	25	1	19	0	21
Keski-Pohjanmaa	25	126	18	7	25	3	94	4	100
Keski-Suomi	122	608	78	54	132	35	423	18	476
Kymenlaakso	24	50	17	15	32	3	15	1	19
Lappi	70	299	39	31	71	59	148	22	228
Pirkanmaa	82	216	85	28	113	9	88	7	103
Pohjanmaa	21	28	13	9	22	6	0	0	6
Pohjois-Karjala	124	379	123	41	164	21	181	13	215
Pohjois-Pohjanmaa	168	719	94	31	125	97	460	37	594
Pohjois-Savo	190	655	199	71	270	46	303	35	384
Päijät-Häme	35	62	42	15	57	5	0	0	5
Satakunta	38	123	24	12	37	8	67	12	87
Uusimaa	14	25	17	7	25	1	0	0	1
Varsinais-Suomi	26	39	23	13	37	2	0	0	2
Yhteensä	1 335	4 806	1 021	450	1 471	399	2 762	174	3 336
Osuus, %		100	21	9		8	58	4	

Hyväksyttyjen hakemusten maapohjat, 1.3.2021 – 23.3.2023.

TOTEUMATIETOA VUOSILTA 2021-2023 (2/2)

Maaliskuuhun 2023 mennessä Metsäkeskuksessa koottujen tietojen perusteella:

- Hyväksyttyjä tukipäätöksiä tehty yhteensä 1 335 kpl ja ne kohdistuvat 4 806 hehtaarin pinta-alalle.
- Hyväksyttyjen hakemusten perusteella metsityspinta-alat ovat merkittävimmät Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon maakunnissa. Vähäisintä metsitystuen hakeminen on ollut Uudenmaan ja Kymenlaakson maakunnissa.
- Haetun keskimääräisen metsitettävän alueen pinta-ala on ollut 2,1 hehtaaria ja yksittäiseen hakemukseen sisältyneen kuvion pinta-ala 1,4 hehtaaria.

MILLAISILLE KOHTEILLE METSITYSTUKEA SAA JA SAISI?

Tukijärjestelmän peruseriaatteen säilyisivät ennallaan

- Alue on yhtenäinen ja vähintään 0,5 ha suuruinen, keskimäärin vähintään 20 m leveä.
- Alue on luontaisesti ja vesitaloudeltaan metsänkasvatukseen sopiva.
- Alueella ei ole aloitettu metsityksen toimenpiteitä ennen metsitystuen hakemuksesta tehtyä päätöstä.
- Saman alueen metsittämiseksi ei ole myönnetty aiemmin rahoitusta, eikä alueen metsittämiseen haeta samanaikaisesti muuta julkista tai yksityistä rahoitusta.
- Tuen tavoitteena on pysyvän metsäalan aikaansaaminen, joten metsitystukea ei myönnetä esimerkiksi joulukuusiviljelmille tai energiapajun kasvattamiseen.
- Tukea myönnettäessä otetaan huomioon mm. luonnon monimuotoisuus, maisema-alueet, kaavarajoitteet, keskeiset avoimet kylämaisemakokonaisuudet ja vesitalous. Lisäksi tuen myöntämisen edellytyksiä arvioitaessa huomioidaan alueen maatalouskäyttö ja pinta-alaperusteisten tukien hakemisen kohteena oleminen. Metsäkeskus pyytää näistä seikoista ELY-keskukselta lausunnon.

TUEN HAKEMINEN JA METSITYKSEN TOTEUTTAMINEN

- Joutoalueiden metsitystukea - sekä nykyistä että vuoden 2024 alusta kaavailtua uutta metsitystukea - haetaan ja haettaisiin jatkossakin Metsäkeskuksesta.

Uudessa järjestelmässä esitetään säilytettäväksi edelleen seuraavat peruseriaatteen:

- Tukea on haettava kirjallisesti ennen toimenpiteiden aloittamista. Työn voi aloittaa vasta, kun on saanut myönteisen tukipäätöksen Metsäkeskukselta.
- Kun metsityksen perustamistoimenpiteet on tehty, tulee tehdä toteutusilmoitus kirjallisesti metsitystuen hakupalvelussa tai lomakkeella.
- Metsityksen perustamistoimenpiteisiin annetaan toteuttamisaikaa tuen myöntämistä seuraavan toisen kalenterivuoden loppuun asti. (poikkeus force majeure -tilanteet). Jos perustamistoimenpiteistä tehtävä toteutusilmoitus ei ole perillä määräpäivään mennessä, oikeus saada maksatus jo myönnetystä tuesta raukeaa.
- Metsitystuki on veronalaista tuloa.

KUINKA PALJON TUKEA SAA?

Metsitystuki sisältää kiinteän kustannuskorvauksen eli metsityskorvauksen. Lisäksi maksetaan hoitopalkkio. Tukitasoja tarkistetaan uuden tukijärjestelmän valmistelun yhteydessä.

Nykyisessä tukijärjestelmässä vuoden 2023 loppuun asti metsityskorvausta saa alueen entisestä maankäyttömuodosta ja maalajista riippuen seuraavasti:

- Jos metsitettävä alue on entistä maatalousmaata tai muuta vastaavaa joutoaluetta., tuen taso riippuu metsitettävän alan maalajista.
 - Jos metsitettävä ala sijaitsee turvemaalla, metsityskorvaus on 2000 e/ha.
 - Jos ala sijaitsee kivennäismaalla, metsityskorvaus on 1500 e/ha
 - Kivennäismaa-aloilla tuen saa korotettuna, jos istuttamisessa käytetään jaloa lehtipuuta tai tervaleppää. Tällöin vähintään neljäsosa taimista on oltava jalopuun tai tervalepän taimia ja metsityskorvaus on 1800 e/ha.
- Nykyisessä tukijärjestelmässä entisen turvetuotantoalueen metsityskorvaus on 1500 e/ha jos metsitys toteutetaan istuttamalla ja 1000 e/ha, jos metsitys toteutetaan kylvämällä.

Nykyisessä tukijärjestelmässä vuoden 2023 loppuun asti hoitopalkkio on yhteensä 900 e/ha maksettuna kahdessa tasasuuruudessa erässä. Hoitopalkkiota maksetaan 450 e/ha toisena ja 450 e/ha kahdeksantena vuotena metsittämisen toteuttamisen jälkeen. Uudessa esityksessä hoitopalkkion toinen erä maksettaisiin viidentenä vuotena toteuttamisen jälkeen. Hoitopalkkion saaminen edellyttää taimikon heinäntorjunnasta huolehtimista, tarvittaessa täydennysistutuksen tai -kylvön, taimikon varhaishoidon sekä mahdollisesti jotakin muuta, kuten terveyslannoituksen.

JOUTOALUEILLA ON MYÖS VAIHTOEHTOISIA KÄYTTÖMUOTOJA, JOTKA TULEE HUOMIOIDA METSITYSTÄ HARKITTAESSA

Metsitystä harkittaessa tulee tarkastella myös alueen muita arvoja, kuten alueen monimuotoisuutta ja maisemaa. Monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet, kuten perinnebiotoopit ja suojelualueet, tulee jättää metsittämättä.

Joutoalueen metsityksessä maisema muuttuu olennaisesti. Arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt ovat arvokkaampia avoimina alueina kuin metsitettyinä.

Vastaavasti entisten turvetuotantoalueiden tai turvepeltojen yksi vaihtoehtoinen käyttömuoto on alan vettäminen.

Kuvassa on avoimia perinnebiotooppeja, joita ei tule metsittää.

LISÄTIETOA METSITYKSESTÄ JA METSITYSTUESTA

Nykyisen metsitystuen hakemisesta löytyy Metsäkeskuksen verkkosivuilta:

<https://www.metsakeskus.fi/tuki-joutoalueiden-metsitykseen>

Tuen hakemista koskevat ohjeet: <https://www.metsakeskus.fi/hae-metsitystukea>

Joutoalueiden erilaisia metsitysketjuja kivennäis- ja turvemailla on kuvattu [Joutoalueiden metsitysketjut visualisoituna –esityksessä](#). (på svenska)

Metsitykseen liittyvät metsänhoidon suositukset ovat saatavilla kaikille avoimesta verkkopalvelusta <https://metsanhoidonsuosituksset.fi/fi/toimenpiteet/metsitys>

Metsitykseen tuotetaan käytännön ohjeistusta muun muassa Metsäkeskuksen ja Tapion hankkeissa. Joutoalueiden metsittämisen käytäntöjä kartoitettiin 2019-2022 Metsäkeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen Peltoteitot ja suonpohjat metsittämällä hiilinieluksi -hankkeessa <https://www.metsakeskus.fi/peltoheitot-ja-suonpohjat-metsittamalla-hiilinieluiksi> ja Tapion Metsitys kestävästi- hankkeessa <https://tapio.fi/metsitys-kestavasti/>

Sidosryhmien kuulemistilaisuudessa/työpajassa 5.5.2023 pidetyt mmm:n, Metsäkeskuksen ja ELY-keskuksen esitykset ja maanomistajille toteutetun kyselyn tulokset löytyvät [mmm:n verkkosivulta](#)

[Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelman \(MISU\)](#) (24.8.2022)

VINKKEJÄ METSITYKSEN TOTEUTTAJALLE

Joutoalue metsäksi
#JoutoalueMetsäksi

MITEN JOUTOALUEIDEN METSITYS ONNISTUU?

Joutoalueiden metsittäminen vaatii enemmän suunnittelua, työtä ja kustannuksia kuin tavanomainen metsänuudistaminen. Entiset peltomaat ovat puuston kasvulta yleensä parhaiten kasvavia metsämaita. Viljelyn aikana peltoja on kalkittu ja maaperä on ravinteikas. Metsitys voi lisätä myös luonnon monimuotoisuutta, sillä ajan saatossa näille ravinteikkaille kohteille voi syntyä lehtomaista tai lehdon kasvillisuutta.

Entisillä peltomailla metsittämisen haasteena on, että ne ovat hyvin ravinteikkaita ja heinien ja rikkakasvien kasvu on runsasta ilman tehokasta torjuntaa. Turvemailla haasteena voi olla myös maan liika märkyys. Ojat onkin usein syytä perata metsityksen yhteydessä. Heinäntorjunnan tärkeyttä ei voi liikaa korostaa. Hyvin tehdyt taimikon perustamistyöt saattavat valua hukkaan, jos hoitotyöt laiminlyödään.

Peltomaiden metsitys onnistuu käytännössä vain istuttamalla ja puulajeista varmin on kuusi. Monimuotoisuuden lisäämiseksi on kuitenkin hyvä harkita sekapuustoja, eli useamman puulajin istuttamista samalle kohteelle. Peltomailla on usein tarpeen tehdä myös boorilannoitus typen runsaudesta johtuvien kasvuhäiriöiden estämiseksi. Suopelloilla voi olla tarvetta myös kaliumin lisäämiseen.

Entisillä turvesuonpohjilla voi istuttamisen sijaan käyttää myös kylvöä. Suonpohjan istutukseen voidaan käyttää mäntyä ja joissakin tapauksissa rauduskoivua. Turvesuonpohjilla kannattaa käytännössä lähes aina tehdä metsityksen yhteydessä tuhkalannoitus kaliumin ja fosforin saannin turvaamiseksi.

Joutoalueiden erilaisia metsitysketjuja kivennäis- ja turvemailla on kuvattu [Joutoalueiden metsitysketjutvisualisoituna –esityksessä](#)

VINKKEJÄ METSITYKSEN TOTEUTTAJALLE 1/2

Ennen metsitystä

- Selvitä alueen ominaisuudet metsityksen kannalta. Alueella voi olla suurempi arvo muussa kuin metsätalouden käytössä. Ulkopuolelle on syytä jättää kivikot ja kallioalueet, perinnebiotoopit ja muut arvokkaat luontokohteet sekä maisema-alueet. Metsitykseen eivät sovellu vetiset maat, jos vesitalouden järjestely ei onnistu.
- Valitse metsitykseen alue, jossa metsittäminen onnistuu kohtuullisella työmäärällä. Vältä työläitä kohteita kuten esimerkiksi pitkään viljelmättä olleita peltoja, joissa on runsas vesakko ja rikkakasvillisuus. Hankalasti saavutettavien alueiden hoitotöiden järjestäminen on vaikeaa.

Metsitystöiden toteutus

- Selvitä maaperän laatu. Tämä luo pohjan onnistuvalle suunnittelulle.
- Panosta huolelliseen suunnitteluun. Kaikki tarvittavat työvaiheet ja myös tulevat hoitotyöt on muistettava. Huomioi metsitysalan sopeuttaminen avoimeen maisemaan.
- Valitse puulaji kasvupaikan mukaan. Istutuksessa on yleensä syytä käyttää suurikokoisia taimia.
- Valitse kasvupaikalle sopiva maanmuokkaus. Maanmuokkaus vähentää pintakasvillisuuden kilpailua ja parantaa taimien eloonjäämistä ja kasvuun lähtöä. Samalla voidaan tehdä mahdollisesti tarvittavat vesitalouden järjestelyt.

VINKKEJÄ METSITYKSEN TOTEUTTAJALLE 2/2

Metsitystöiden toteutus (jatkuu)

- Tee heinäntorjunta. Se vähentää myyrätuhoja ja kasvitautien leviämistä. Heinäntorjuntaa tehdään kemiallisesti ja mekaanisesti. Pelkästään mekaanista torjuntaa käyttämällä työn voi joutua tekemään useita kertoja.
- Huolehdi ravinnetaloudesta. Useimmilla metsityskohteilla tarvitaan lannoitusta puuston kasvun turvaamiseksi. Entisillä pelloilla tarvitaan yleensä aina boorilannoitus ja suonpohjilla puuntuhkalannoitus.
- Noudata istutus- ja kylvöstyön suosituksia; esimerkiksi valitse viljelykohdat niiden mukaisesti.
- Käytä tarvittaessa karkoteaineita alueilla, joilla on runsaasti myyriä tai hirvieläimiä. Lehtipuut voivat tarvita taimisuoja.

Metsityksen jälkeen

- Poista taimien kasvua haittaava vesakko taimikon varhaishoidossa.
- Muista myös varsinainen taimikonhoito, jotta puut järeytyvät ennen ensiharvennusta.

Tekstin lähde: Tapio ja Suomen metsäkeskus

PERINNEBIOTOOPIT SÄÄSTETÄÄN

Metsitystä harkittaessa tulee tarkastella myös alueen muita arvoja, kuten alueen monimuotoisuutta ja maisemaa. Monimuotoisuuden kannalta arvokkaat alueet, kuten perinnebiotoopit ja suojelualueet, tulee jättää metsittämättä.

Metsitystuen myöntämisen edellytysten arvioinnissa selvitetään käytettävissä olevien eri kartoitus- ja paikkatietoaineistojen avulla perinnebiotoopit ja luonnonsuojelulain 29 §:ssä tarkoitettujen suojeltujen luontotyyppien mahdollinen esiintyvyys.

Perinnebiotooppien hoito ja kunnostaminen on tavoitteena Helmi- elinympäristö-ohjelmassa. Helmi-ohjelman tavoitteena on kunnostaa vuoden 2023 loppuun mennessä 15 000 hehtaaria perinnebiotooppeja. Hoitaminen ja kunnostaminen aloitetaan Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla alueilla. ELY-keskukset kartoittivat arvokkaimmat perinnebiotoopit vuosina 2019–2021. Hoito- ja kunnostuskohteet valitaan kartoitusten perusteella. Ohjelman toteutus perustuu maanomistajien vapaaehtoisuuteen.

Helmi-ohjelma vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa muun muassa suojelemalla ja ennallistamalla soita, kunnostamalla ja hoitamalla lintuvesiä, perinnebiotooppeja ja metsäisiä elinympäristöjä sekä kunnostamalla pienvesi- ja rantaluontoa. Monimuotoisuuden tilan parantamisen ohella ohjelma edistää ekosysteemipalveluja ja vesiensuojelua, hiilensidontaa sekä muuta ilmastomuutoksen hillintää ja muutokseen sopeutumista. Lisätietoa löytyy ympäristöministeriön ja ELY-keskusten verkkosivuilta : <https://ym.fi/helmi> ja <https://www.ely-keskus.fi/helmi-elinymparistooohjelma>

ARVOKKAAT MAISEMAT JA KULTTUURIYMPÄRISTÖT SÄILYTETÄÄN

Joutoalueen metsityksessä maisema muuttuu olennaisesti. Arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt ovat arvokkaampia avoimina alueina kuin metsitettyinä.

Maaseudun kulttuurimaisemien arvo perustuu monimuotoiseen kulttuurivaikutteiseen luontoon, hoidettuun viljelymaisemaan ja perinteiseen rakennuskantaan. Elinvoimaiset, luonnoltaan ja kulttuuriperinnöltään monipuoliset viljelymaisemat kylineen, luonnonalueineen ja historiallisine kohteineen vahvistavat alueen arvoa.

Peltojen ja laidunten luomissa avoimissa viljelymaisemissa näkyvät menneiden sukupolvien vanhat elinkeinot. Maaseudun avoin kulttuurimaisema on kaunis ja vetovoimainen, ja tulee säilyttää avoimena maatalouden tai maisemanhoidon avulla.

Arvokkaat maisemat ja rakennetut kulttuuriympäristöt tulee jättää metsittämättä.

OSALLA JOUTOALUEISTA METSITYKSEN VAIHTOEHTONA VOI OLLA ESIMERKIKSI VETTÄMINEN

Joillakin joutoalueilla, etenkin turvetuotannosta poistuneilla alueilla metsityksen vaihtoehtona on alueen vettäminen tai kosteikon perustaminen.

Vettäminen tarkoituksena on palauttaa sellaiset olosuhteet, joissa suokasvillisuus ja turpeen kertyminen palautuvat. Vettäminen tärkeä edellytys on suokasvillisuudelle sopiva, läpi vuoden riittävän korkeana pysyvä pohjavedenpinnan taso. Vettäminen sopii ohut- ja paksuturpeisille suonpohjille.

Vettämisessä tulee aina huomioida myös viereiset alueet, koska niille voi aiheutua ylimääräisestä vedestä huomattavaa vahinkoa. Toisaalta vettämisessä voi auttaa, jos ympäröiviltä alueilta johdetaan vettä alueelle.

Turvetuotantoalueiden jatkokäyttövaihtoehtojen esittelemiseksi laaditaan parhaillaan opasta ELY-keskuksen verkkosivuille.

Turvetuotannosta poistuneilla alueilla on metsittämisen lisäksi myös muita jatkokäyttövaihtoehtoja, joista yksi on vettäminen. Kuvassa on Satamakeitaan kosteikko Honkajoella, joka on perustettu Neovan turvetuotannosta poistuneelle alueelle. Kosteikkokokonaisuus toimii sekä seuraavana maankäyttömuotona että turvetuotannon vesienkäsittelyrakenteena.

Kuvan lähde: NEOVA

A photograph of a forest with many tall, slender pine trees. The ground is covered in green moss and some fallen branches. The lighting suggests it might be late afternoon or early morning, with some trees in shadow and others catching the light.

TAUSTA-AINEISTOA TUEN VALMISTELUSTA vuodelta 2020

Joutoalue metsäksi
#JoutoalueMetsäksi

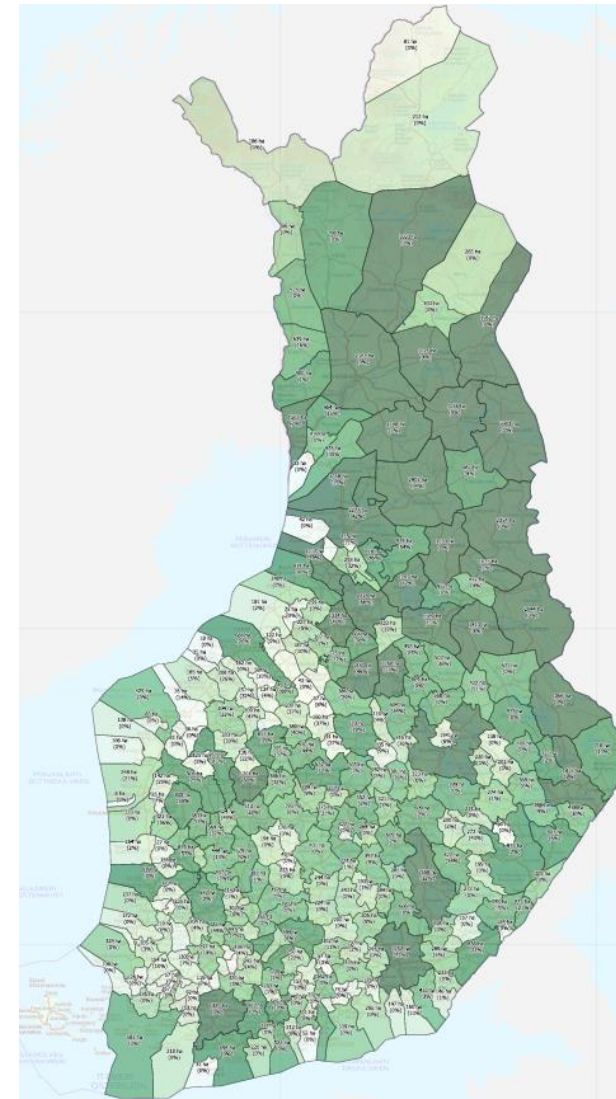
METSITETTÄVIEN JOUTOALUEIDEN POTENTIAALI SUOMESSA ARVIOITIIN 2020

Joutoalueiden potentiaalia arvioitiin keväällä 2020 Tapio Oy:n toteuttamassa hankkeessa paikkatietoaineistojen pohjalta. Kartoituksen mukaan metsitettäväksi soveltuvien joutoalueiden pinta-ala oli yhteensä noin 118 000 hehtaaria. Alueita oli yhteensä 62 000 kappaletta. Suurin osa oli maatalouskäytöstä poistuneita peltöjä. Turvetuotannosta poistuneita alueita oli vajaat 8 %. Selvityksessä metsitettäväksi soveltuvien jouto-alueiden keskimääräinen pinta-ala oli 1,9 hehtaaria. Maatalouskäytöstä poistuneista alueista 75 % sijaitsi kivennäismailla ja 25 % turvemailla.

Selvityksen mukaan entiset maatalousmaat sijoittuivat pääosin Lappiin, Pohjois-Pohjanmaalle ja Kainuuseen. Turvesoiden pohjat sijoittuvat etupäässä Pohjanmaan maakuntiin ja Kaakkois-Suomeen.

Selvityksessä potentiaalisista metsitettävistä joutoalueista rajattiin ulkopuolelle metsä-, kitu- ja joutomaalla sijaitsevat alueet, maataloustukijärjestelmän piirissä olevat maatalousmaat, joille on maksettu pinta-alaperusteisia tukia vuoden 2014 jälkeen, luonnonsuojelualueilla olevat alueet, taajama-alueilla olevat alueet, piha-alueet, merenrannat, arvokkaat perinnebiotoopit yksityisten ja valtion maalla, virta- ja vakavesiin rajoittuvat kohteet, jotka sijaitsevat valtakunnallisesti arvokkailla maisema-alueilla, Museoviraston muinaisjäännösrekisterin kohteiden lähiympäristöt sekä uhanalaisten lajien esiintymispaikkojen lähiympäristöt.

Myös metsäkeskuksen ja Luonnonvarakeskuksen *Peltoheitot ja suonpohjat metsittämällä hiilinieluiksi* -hankkeessa on arvioitu mahdollisten metsitykseen sopivien joutoalueiden pinta-alaa Suomessa ja hankkeen arvio pinta-alasta oli noin 99 000 hehtaaria.

Tapio Oy:n selvityksessä joutoalueet muodostettiin MML:n maastotietokannasta ja Corine 2018 maankäyttöluokituksesta seuraavista kohdeluokista:

- Maastotietokanta (kohdeluokat pelto 32611 ja niitty 32800)
- Corine 2018 (kohdeluokat luonnon laidunmaat 20 ja maataloustukijärjestelmän ulkopuoliset maatalousmaat)
- Lisäksi potentiaaliin luettiin turvetuotantoalueet, joilla turvetuotanto on päättynyt
- Aineistona käytettiin Suomen metsäkeskuksen tuottamaa aineistoa, jossa kohteita on varmennettu asiantuntijatyönä ilmakuvilta
- Keskeisin potentiaalia rajaava tekijä oli aktiivisessa maatalouskäytössä olevan maatalousmaan rajaaminen potentiaalin ulkopuolelle. Tämän rajauksen aineistona käytettiin Ruokaviraston Peltolohkorekisteriä (2019). Potentiaaliin hyväksyttiin vain ne alueet, jotka jäävät peltolohkorekisterin ulkopuolelle tai peruslohkot, joille ei ole haettu pinta-alaperusteisia tukia vuoden 2014 jälkeen.

Selvityksen mukaan entiset maatalousmaat sijoittuivat pääosin Lappiin, Pohjois-Pohjanmaalle ja Kainuuseen. Turvesoiden pohjat sijoittuvat etupäässä Pohjanmaan maakuntiin ja Kaakkois-Suomeen.

ARVIOITA METSITYKSEN VAIKUTUKSISTA KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖIHIN JA NIELUIHIN 1/2

Luonnonvarakeskuksessa kesällä 2020 laatimassa laskelmassa arvioitiin joutoalueiden metsityksen ilmastovaikutuksia. Laskelmissa arvioitiin kasvihuonekaasupäästöjen pientymistä metsittämällä verrattuna aiempaan maankäyttöön. Arviot laskettiin seuraavien skenaarioiden pohjalta:

- Metsitettäisiin 3 000 hehtaaria (ha) joutoalueita vuodessa 15 vuoden aikana eli yhteensä 45 000 ha tai
- Metsitettäisiin 6 000 ha joutoalueita vuodessa 15 vuoden aikana eli yhteensä 90 000 ha tai
- Metsitettäisiin 118 000 ha joutoalueita seuraavien 15 vuoden aikana.

Tarkastelluissa vaihtoehtoissa maatalouskäytön ulkopuolelle jääneistä aloista kivennäismaapeltojen osuus oli 75 % ja turvemaapeltojen osuus 25 % peltopinta-alasta.

Lisäksi laskettiin skenaario, jossa 3000 ha:n vuotuisesta metsitettävästä pinta-alasta puolet olisi turvemailla ja puolet kivennäismailla.

Metsitysten pinta-alan jakautuminen arvioissa entisen maankäytön mukaan, hehtaaria / vuosi

	Kivennäis- maapello	Turvema- pello	Ent.turve- tuotantoalue	Yhteen- sä
1. Skenaario Max	5911	1351	617	7879
2. Skenaario Medium	2251	514	235	3000
3. Skenaario Intensiivinen	4501	1029	470	6000
4. Skenaario Turvemaat 50 %	1501	1029	470	3000

ARVIOITA METSITYKSEN VAIKUTUKSISTA KASVIHUONEKAASUJEN PÄÄSTÖIHIN JA NIELUIHIN 2/2

Metsittämisen aikaansaama kasvihuonekaasujen (hiilidioksidi, metaani ja dityppioksidi) päästövähennys verrattuna aiemman maankäytön päästöihin perustuu kasvavan puuston sitoman hiilivaraston kasvuun ja maaperän kasvihuonekaasujen päästöjen pienenemiseen sekä maaperän hiilivaraston kasvuun.

Metsityksen aikaansaama kasvihuonekaasujen päästövähennys vaihtelee laajasti (3,8-17,1 tonnia CO₂ ekv./ha/v) riippuen alueen aiemmasta maankäyttömuodosta, maalajista, puulajista ja metsityksestä kuluneesta ajasta.

Maatalouskäytöstä poistuneen kivennäismaan metsitys pienentää kasvihuonekaasujen päästöjä keskimäärin 3,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v verrattuna viljelyyn ensimmäisen 15 vuoden aikana. Maatalouskäytöstä poistuneen turvemaan metsitys pienentää päästöjä 9,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v. Turvetuotannosta poistuneen alueen metsitys pienentää päästöjä 7,8 tonnia CO₂ ekv./ha/v vastaavana aikana.

Kun arvioitiin, että joutoalueiden metsityspinta-ala olisi 3 000 hehtaaria vuodessa seuraavien 15 vuoden ajan vuodesta 2021 alkaen pienenisivät kasvihuonekaasupäästöt aiempaan maankäyttöön verrattuna vuonna 2035 keskimäärin 0,1 miljoona tonnia CO₂ ekv./vuosi. Jos tarkastelujaksona on 45 vuotta, kasvihuonekaasujen päästöt pienenevät vastaavasti keskimäärin 0,2 miljoona tonnia CO₂ ekv./vuosi.

Jos edellä kuvattu joutoalueiden metsityspinta-ala nostettaisiin kaksinkertaiseksi eli 6 000 hehtaariin vuodessa, päästöt pienenisivät 45 vuoden tarkastelujakson kuluttua keskimäärin 0,4 miljoonaa tonnia CO₂ ekv./vuosi. Keskeinen vaikutus saavutettavaan päästövähennykseen olisi myös sillä, jos metsitystä painotettaisiin erityisesti turvemaille niiden luontaista pinta-alaosuutta enemmän, sillä turvemaille vaikutus kasvihuonekaasujen päästövähennykseen (CO₂ ekv./ha/v) on yli kaksinkertainen kivennäismaihin verrattuna.

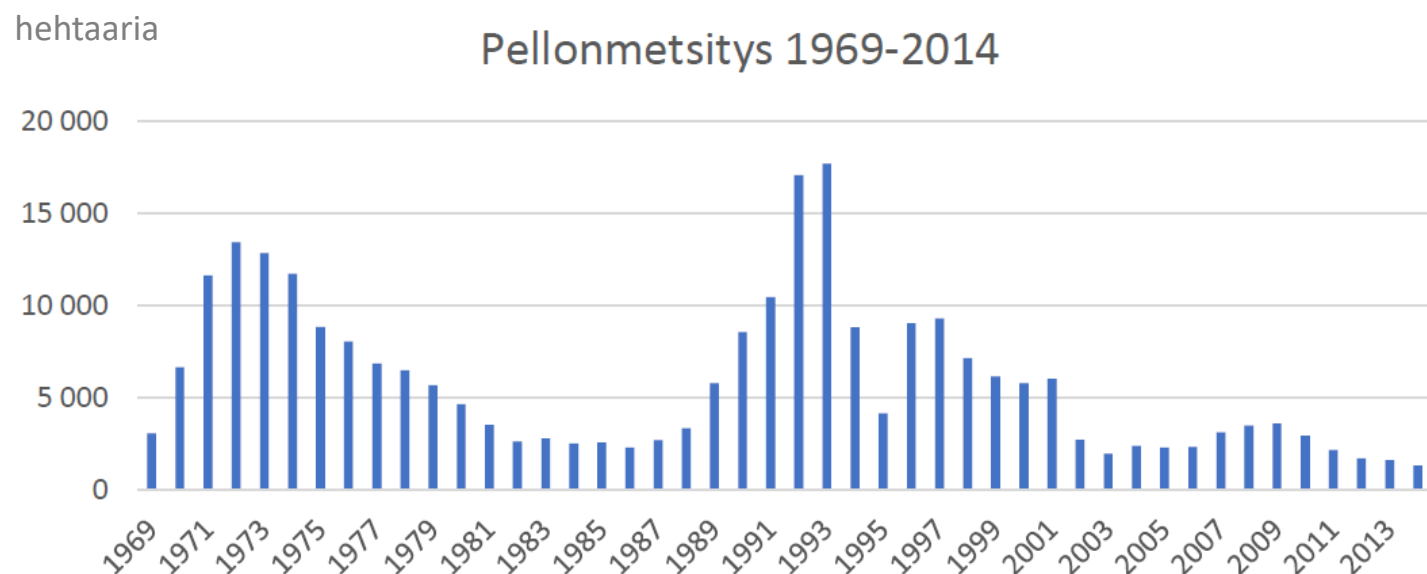
Lähde: Luonnonvarakeskus, Maankäyttösektorin ilmastotoimenpiteet - Arvio päästövähennysmahdollisuuksista eli ILMAVA-hankkeen loppuraportti <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/547083>

KOKEMUKSIA METSITYKSIÄ AIEMMILTA VUOSIKYMMENILTÄ

Suomessa on metsitetty peltoja valtion tuella 1960-luvun lopusta tähän päivään lähes 300 000 hehtaaria. Merkittävässä määrin peltoja metsitettiin etenkin 1990-luvulla, kun Suomessa toteutettiin EU:n pellonmetsitysohjelman.

Vuosina 1969–2002 metsitettiin tilastojen mukaan yhteensä noin 240 000 hehtaaria maatalousmaata, joka oli lähinnä peltoa. Kaksi kolmasosaa näistä alueista oli kivennäismaita ja loput turvemaita.

Osalla aiemmista pellonmetsityskohteista metsitys epäonnistui. Tuolloin oltiin kuitenkin hyvin toisenlaisessa toimintaympäristössä kuin nyt. Eri tyyppisten maa-alueiden metsittäminen edellyttää ajantasaista tiedollista ja taidollista pohjaa metsityksen onnistuneelle ja kokonaiskestävälle toteutukselle.

Aiempien vuosikymmenien pellonmetsityksistä saatujen käytännön kokemusten perusteella voidaan tunnistaa sekä kohteita että tekijöitä, jotka tulee ottaa huomioon metsitystä suunniteltaessa. Metsitykseen on tuotettu 2021-2023 myös uutta ohjeistusta muun muassa metsäkeskuksen ja Tapion hankkeissa. Lue lisää esim. <https://tapio.fi/metsitys-kestavasti/> ja <https://www.metsakeskus.fi/peltoheitot-ja-suonpohjat-metsittamalla-hiilinieluiksi>

A photograph of a forest with many tall, slender pine trees. The ground is covered in green moss and some fallen branches. The lighting suggests it might be late afternoon or early morning, with some trees in shadow and others catching the light.

Joutoalue metsäksi

#JoutoalueMetsäksi